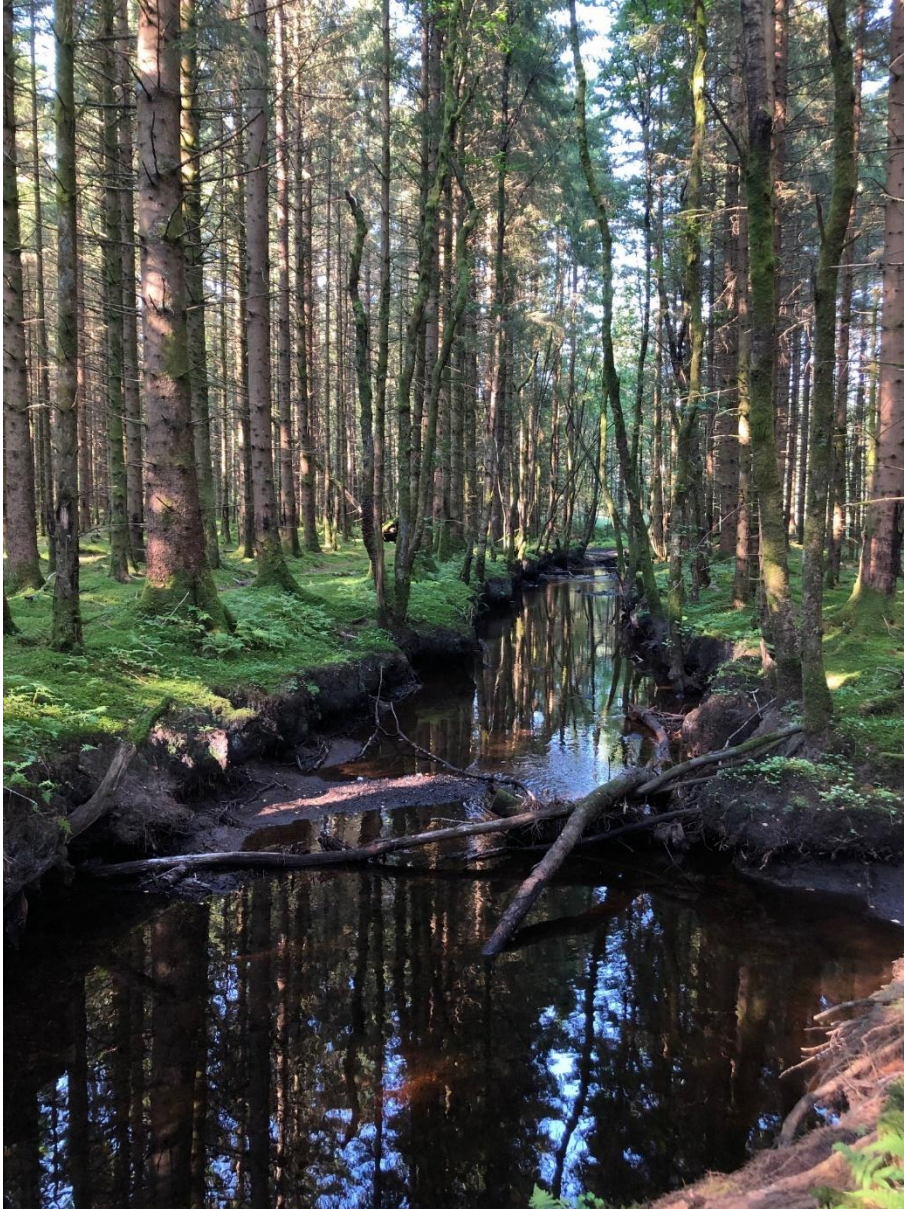

Dokumentasjon av elvemusling i Bergaelva, Vindafjord kommune 2020

Dato: 17.8.2020

Notat fra Statsforvalteren i Rogaland

Stig Sandring

Bakgrunn

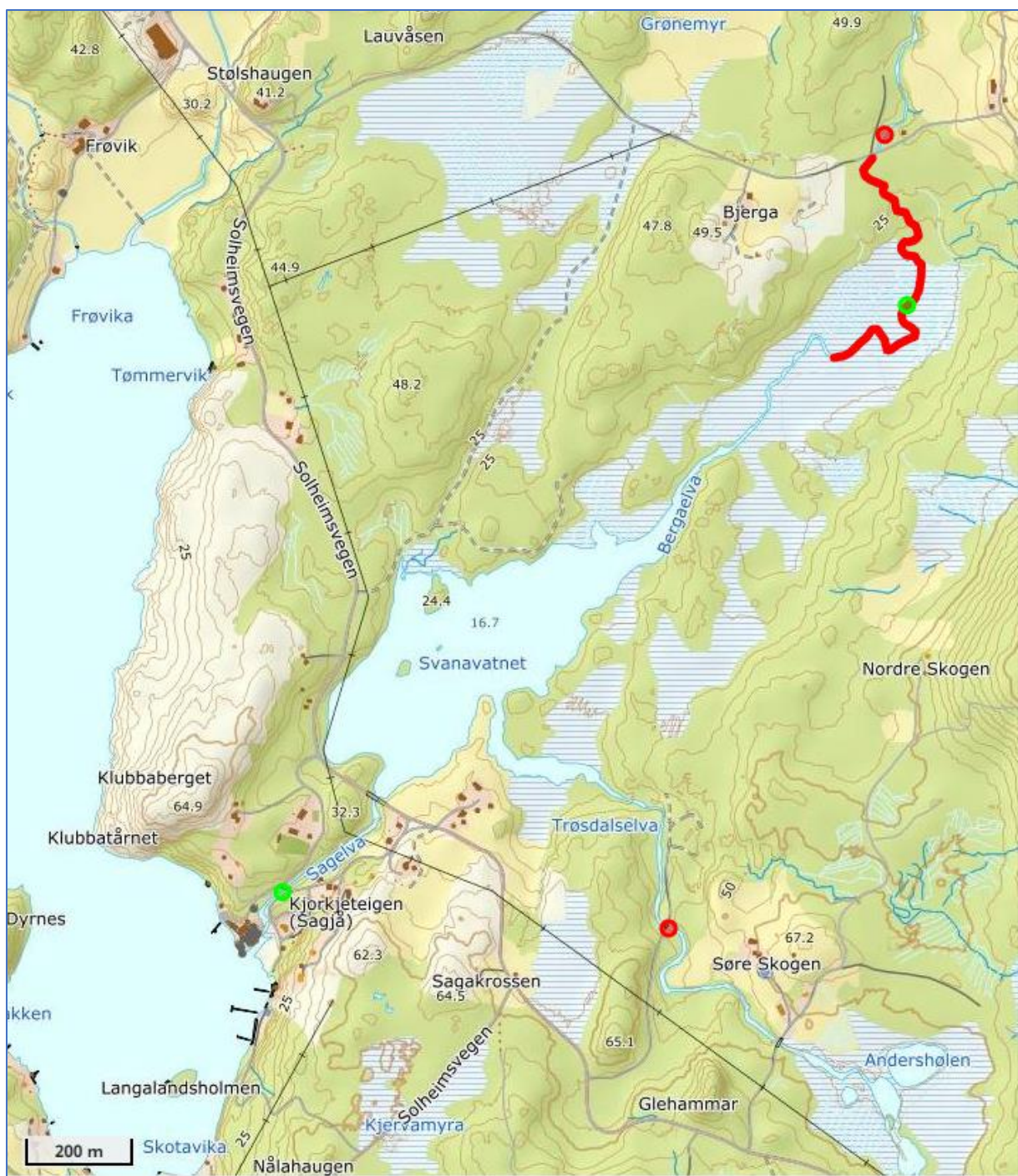
Basert på et lokalt tips om observasjoner av musling i dette vassdraget på for om lag 50 år siden ønsket Statsforvalteren i Rogaland (da Fylkesmannen i Rogaland) å benytte miljø-DNA prøver som et forsøk på å undersøke eventuell forekomst av elvemusling i vassdraget.

Det var koordinator for Haugalandet vannområde Sven-Kato Ege som i 2020 videreformidlet lokal informasjon til oss om observasjoner av muslinger i vassdraget på 1970-tallet. Det var i utgangspunktet litt uklart hvor i vassdraget disse observasjonene var gjort. Vi ønsket derfor å ta miljø-DNA prøver fra ulike deler av vassdraget. Vassdragets utløpselv til Skjoldafjorden renner fra Svanavatnet og kalles Sagelva (vannforekomst 039-153-R). Sagelva har en foss like ved utløp til sjø som utgjør et naturlig vandringshinder for fisk. Det har imidlertid vært en fisketrapp i denne fossen som det i dag bare finnes rester av. Svanavatnet har to tilløpselver, henholdsvis Bergaelva (vannforekomst 039-151-R) og Trøsdalselva (vannforekomst 039-155-R). Under prøvetaking av miljø-DNA ble det gjort visuelle funn av elvemusling i Bergaelva.

Figur 1. Kartet viser Bergaelva sin beliggenhet i Vindafjord kommune.

Figur 2. Kartet viser nedre del av Bergaelva i Vindafjord kommune, samt Trøsdalselva og Sagelva i samme vassdrag. Området som ble befart i sammenheng med miljø-DNA prøvetaking i Bergaelva i 2020 er merket med rød linje. Grønne punkter viser stasjoner for miljø-DNA prøvetaking 17.8.2020 i Bergaelva og Sagelva. Skall og levende elvemuslinger ble funnet overfor prøvetaksstasjonen fra 2020 i Bergaelva. Røde punkter viser stasjoner for miljø-DNA prøver tatt i 2021 i Bergaelva og Trøsdalselva.

Funn av elvemusling i Bergaelva

Under prøvetaking av miljø-DNA den 17. august 2020 ble det observert skall av døde elvemuslinger like ved prøvetakingsstasjonen i Bergaelva (figur 2). Det var lav vannføring på det aktuelle tidspunktet og enkelt å bevege seg i og langs elva. Vanntemperaturen var 19,4 °C. Langs en strekning på ca 100 meter overfor prøvetakingsstasjonen ble det funnet 5 stk skall av døde muslinger. Skallene ble tatt ut av elva for måling og lagring hos Statsforvalteren i Rogaland. Denne elvestrekningen var preget av sandbunn. Elvestrekningen nedenfor prøvetakingsstasjonen og ned mot Svanavatnet var preget av mer stillestående vann og bløtbunn/mudderbunn. Minste og største skall ble senere målte til henholdsvis 71 mm og 105mm (tabell 1).

Figur 3. Skall av elvemusling funnet i Bergaelva i Vindafjord kommune den 17.08.2020. Foto Stig Sandring

Det ble deretter observert 2-3 store levende elvemuslinger på en elvestrekning av om lag 50 meter (figur 4). Elva var her preget av svinger og kulper med grus/sand og steinbunn. Uten tilgjengelig vannkikkert og det forholdet at elvebunnen/steinene var svært mørke var det vanskelige siktforhold. Uten medbrakt skyvelære kunne ikke de levende muslingene bli lengdemålt i felt.

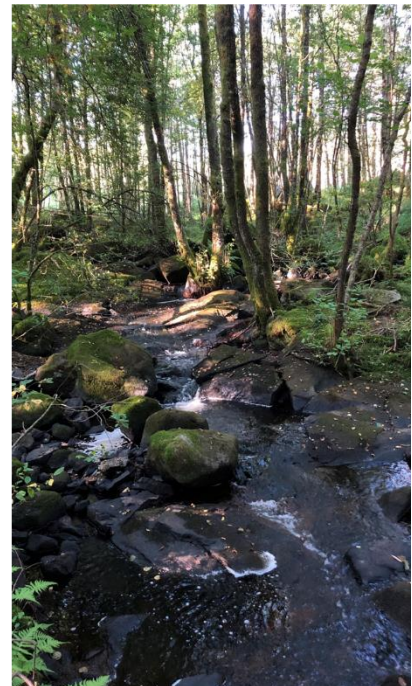
Det ble observert svært mye ungfisk av ørret i hele elvestrekningen som ble befart.

Tabell 1. Lengdemåling av skall etter døde elvemusling fra Bergaelva 17.8.2020			
Nr	Segment	Lengde (mm)	Merknader
1		71	
2		75	
3		83	
4		84	
5		105	

Figur 4. Bilde av første dokumenterte funn av elvemusling i Bergaelva i Vindafjord kommune den 17.08.2020. Foto Stig Sandring

Figur 5. Bilder fra elvestrekningen i Bergaelva som ble befart den 17.08.2020. Foto Stig Sandring

Det er tidligere ikke dokumentert elvemusling i dette vassdraget. Basert på dette funnet er det nå dokumentert at det er en levende bestand av elvemusling i Bergaelva. Ytterligere undersøkelser er nødvendig for å kartlegge utbredelsen av muslingene i denne elva og eventuelt i andre deler av vassdraget som Sagelva og Trøsdalselva. Resultatene fra miljø-DNA analysene i 2020 er

publisert i NINA Prosjektnotat 290 (Fossøy m.fl. 2021)¹. Analysene viste treff for elvemusling både i Bergaelva og Sagelva. I 2021 ble det tatt miljø-DNA prøver ved en stasjon ovenfor funnstedet for levende muslinger i Bergaelva, samt ved en stasjon nederst i Trøsdalselva som er del av samme vassdrag (figur 2). Resultatene av analysene er ventet i løpet av 2022.

Notat skrevet av Stig Sandring, datert 6.12.2021

---

¹ Fossøy, F. Brandsegg, H. Sivertsgård, R. 2021. Analyser av miljø-DNA for påvisning av elvemusling – På oppdrag fra Fylkesmannen i Rogaland. NINA Prosjektnotat 290, 9 sider.